

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

201—205

Biblioteca „Universității”

Cluj

Universitatea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 150 Lei

Pe 6 luni . . . 75 Lei

Pe 3 luni . . . 40 Lei

Pentru America 2 Dolari

Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Blajul de nou în plină sărbătoare.

Serbările dela 3|15 Maiu devin tot mai impunătoare. — Peste 1000 de elevi și eleve din toate părțile țării la Blaj. — Importante declarații ale frunțașilor vieții noastre publice.

Cu toate greutatele inerente unor serbări aranjate la noi la Blaj în stil mai mare, 3|15 Maiu a fost și anul acesta, și — după vorbele rostite la sfârșit în fața catedralei de păr. mitropolit Vasile — vor continua să fie și pe viitor adevărate sărbători ale tineretului școlar din toate părțile țării, fiind în aceeași vreme și minunate prilejuri de înălțare sufletească pentru atâta lume, care vine, chiar și din mari depărtări, să le vadă.

Ba, trebuie să spunem că ele câștiga an de an în proporții. În locul celor câteva școli din apropiere, cari veniseră acum doi-trei ani la serbările noastre din Blaj, au venit anul acesta cu zecile, având între ele până și din Constanța de lângă mare și din Bălțile Basarabiei, iar numărul intelectualilor, cari au ținut să ridice cu prezența lor fastul acestor serbări, sporește an de an într'un chip deosebit de îmbucurător și aceasta nu numai ca număr ei și în ce privește suptura lor oficială și culturală. Prezența din acest an a dlui ministru de externe și a celui de lucrări publice, precum și a câte unui delegat al dd. ministri de culte și instrucțiune publică, și — mai mult chiar decât aceasta — participarea activă la aceste serbări a profesorului Nicolae Iorga, sunt momente cari grăiesc mai elocvent decât orice cuvânt despre mersul ascendent al acestor puternice manifestări de conștiință românească a Blajului nostru.

Laturea aceasta a fost subliniată cu deosebită putere de toți aceia, cari au crezut că trebuie să spună un cuvânt în aceste zile de sărbătoare ale Blajului. Oameni, ca d. Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul”, deputații Pelivan, Iamandi și alții, cari nu prea ne-au cunoscut înainte, arătând față de noi adevărate sentimente cari numai prietenii nu puteau fi socotite, văzând idealismul curat ce stă la temelia tuturor așezămintelor acestui vechiu focar de cultură românească, ne-au dovedit acum aceeași căldură și simpatie ca și d. Nicolae Iorga bunăoară, care urmând vechile sale sentimente față de Blajul lui Moldovanuș și alui Bunea, a spus în fața lumii întregi, adunate pe câmpul libertății, că „biserica Blajului trebuie să fie un loc de pelerinaj pentru toată suflarea românească”.

Or, constatările acestea, în cari ne place să vedem ceva mai mult decât simple acte de curtoazie ocazională, con-

statări, la cari d. general Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, a ținut să adaugă și făgăduința solemnă de a veni din răspunerii în sprijinul refacerii economice a orașelului nostru, ne sunt de un neprețuit folos. Cu toate dovezile contrare, oamenii Sibiului și al Clujului ortodox n'au încetat încă de a pune mereu la îndoială românitatea bisericii noastre, un lucru care de-ar fi să mai urmeze și de acum înainte, va avea în față și dovada atât de grăitoare a acestor constatări, cari nu credem să poată fi și ele răstălmăcite.

*

Și acum urmeze câteva momente mai însemnate din cele petrecute la serbările de 3|15 Maiu din acest an.

Pregătirile.

În primele trei zile ale săptămânei trecute a fost o adevărată fierbere în orașelul nostru, altfel atât de pașnic. Se anunțaseră 55 de școli, cu 1023 de elevi, și eleve, având în fruntea lor peste 100 de profesori și afară de acești invitați speciali registrele comitetului de încartiruire, condus de d. pretore Frățilă, mai arătau numele câtorva sute de intelectuali, cari cereau să fie adăpostiți pentru cele două zile ale serbărilor. Nu e deci mirare, dacă în acest timp comitetele feliurite au trebuit să se întrunească de câte 2—3 ori la zi, dând Blajului, care și altfel căuta să-și potrivească cât mai bine haina de sărbătoare, aspectul unei tabere militare în ajunul unei lupte mai însemnate.

Cine a fost la serbări.

Nu ne gândim să dăm aici numele tuturor școlilor — atâtea neanunțate înainte —, cari au venit de astădată la Blaj, fiindcă prea ar fi lungă această listă și spațiul ne este restrâns. Ne mărginim deci să încreștăm, că Salonta, Timișoara, Brașovul, Gheorghienii, Bistrița și Baia-mare, n'au fost cele mai îndepărtate localități, de unde sutele de școlari au roit cu adevărat spre Blajul, care a început să devină un minunat simbol al celor mai curate aspirații ale tinerimei școlare.

Cu atât mai puțin ne putem încumeta să prindem aici numele celorlalți oaspeți iubiți, cari — după cum s'a văzut cu deosebire în după amiaza zilei a doua, la producțiile de gimnastică ale tinerimei și sara la concertul festiv — au venit într'un număr ce trecea peste toate așteptările. Vom însemna deci numai personalitățile mai marcante ca: dd. ministrii I. G. Duca și generalul T. Moșoiu, dna Sabina Cantacuzino,

prezidenta eforiei universității libere, dd. Nicolae Iorga, G. Vâlsan, Abramescu, Bratu, Sera, Maior, Angheluță, Borza, Boilă și Desmireanu, profesori universitari, deputații Pelivan, Iamandi, Sever Dan, popa Manu, Marinescu, Gh. Popp, Agârbițeanu, Hâncu, Simionescu și Moca, d. Zenovie, Păclișanu, directorul general dela culte și d. inspector gen. Lupu Antonescu, ca reprezentant al ministerului instrucțiunii, inspectorii școlari Bratu (Sibiu) și Regman (Cluj), prefectii Velican (Alba de jos), Maior (Murăș-Turda) și Folea, (Târnava mică), apoi dd. general Boeriu, Dr. V. Mărgineanu, Dr. S. Erdelyi, Dr. V. Moldovan, colonel Bădulescu, maior Hurubeanu, ing. Negruțiu, ing. Hossu, directorul regional Cfr. dela Cluj, Dr. Elecheș, Dr. L. Domide, V. Bologa, M. Brumboiu, A. M. Popa, I. Bucur, V. Podoabă, Ovidiu Hulea, P. Suciu, N. Negruțiu, Șt. Meteș, dd. Axente și Mihailescu dela centrala cooperativei și atâția alții, a căror nume ne scapă.

Foarte bine a fost reprezentată de astădată și presa, care a trimis pe dd. Tiberiu Vornic (»Universul« și »Lupta«), Ionescu (»Dimineța« și »Adevărul«), Paul (»Cuvântul«) Vlădescu Răsoasă (»Neamul Românesc«), Schiopul (»Viitorul«) și Tisescu (»Carpații«).

Ziua primă a serbărilor

a fost rezervată, ca și altădată, concursurilor de gimnastică, cari s'au ținut în curtea luceului de băieți și jocurilor sportive, aranjate pe arena de pe »Câmpul libertății.« În cursul acestei zile, grupurile de elevi și eleve, povățuite de profesorii lor și ajutate de buna călăuză a profesorului Lupeanu au vizitat pe rând așezămintele culturale ale Blajului, fiind primite pretutindeni de șefii acestora, gata să le dea toate informațiile și orientările dorite.

La ceasurile 13 s'a dat la restaurantul Handrea o mare masă în onoarea oaspeților, unde s'au spus frumoase și simțite cuvinte de înfrățire și s'au rostit inimoase discursuri, subliniind minunatul rol, pe care-l au aceste serbări ale Blajului pentru sufletul tinerimei.

O probă generală a exercițiilor de gimnastică și concertul dat pentru elevi au încheiat programul, destul de bogat și el, al acestei zile.

În catedrală.

O mărunță ploaie urmată curând de razele luminoase ale unui splendid soare de Maiu a fost de cel mai bun augur pentru reușita deplină a programului, mult mai bogat, din ziua a doua a serbărilor.

La ceasurile 8, când clopotul cel mare al catedralei vestea începerea serviciului divin, pontificat de I. Preasfințitul păr. mitropolit Vasile, venit în mare ținută, aproape nu se mai pu-

tea găsi loc în această biserică destul pe încăpătoare, cu toatăcă nu intraseră încă decât elevii școlilor de fete, venite la praznic. Dd. miniștri și alte notabilități, sosite abia cu trenurile de dimineață, au ajuns ceva mai târziu la catedrală și de aceea p. mitropolit a spus cuvântul său de bun sosit numai în timpul pricesnei, insistând cu multă căldură asupra importanței acestor serbări și indemnând tinerimea, cu sf. apostol Pavel, la urmarea cât mai conștientă și mai devotată a marilor înaintași, cari prin munca și jertfele lor neprecupețite ne-au creat posibilitatea unor manifestări atât de înălțătoare.

Spre „Câmpia libertății“.

Pe la orele 10, îndată după terminarea serviciului divin, s'a pornit, deschis de cercetașii Blajului, spre „Piatra“ de pe câmpul libertății, lungul corțej al școlilor, urmat de convoiul tot atât de lung al satelor, venite și ele — unele din depărtări considerabile — pentru a spori bucuriile zilei. Defilarea aceasta, care nu numai ca număr, dar și ca pitoresc, a impresionat în chipul cel mai plăcut întreagă asistența din fața catedralei, a durat bineșor peste o jumătate de oră, așa că erau aproape orele 11, când acordurile imnului regal vesteau începutul marelui festival dela „Piatra“.

Aici amintim, că studențimea universitară s'a prezentat la serbările noastre într'un număr de peste 100 capete.

La „Piatra libertății“.

Primul cuvânt dela „Piatra“ la spus în numele Blajului, directorul *Augustin Caliani*, schițând în frumoase cuvinte însemnătatea zilelor mărețe dela 1848, capabile de-a trezi în sufletele noastre, și după 77 de ani, emoții puternice. Salută adunarea și roagă pe d. *ministru Duca*, delegatul Universității populare din București, să binevoiască a-și spune cuvântul.

Primit cu ovații, d. ministru al afacerilor străine evoacă în puternice culori figurile mari, reprezentative, ale anului sărbătorit, care ne-a dat atâția eroi ai aspirațiilor noastre românești, de pe urma jertfei neprihănite a cărora s'a putut atinge, după 70 de ani impliniți, realizarea

integrală a visului nostru secular. Având înalta onoare de-a putea spune și dânsul un cuvânt din *„acest colț vesnic sfânt al pământului românesc“*, unde a vorbit marele Simeon Bărnuțiu, d. ministru Duca face un călduros apel, să luptăm cu toate puterile pentru a consolida ceea ce cu mari jertfe am putut câștiga, pentru că generațiile viitoare să moștenească dela noi o Românie puternică înlăuntru și respectată înafară.

Tot cam în acest sens a vorbit apoi și d. *ministru Moșoiu*, punând la contribuție și eroismul celor 800,000, cari s'au jertfit pentru unitatea noastră națională, iar d. *Stelian Popescu*, directorul ziarului „Universul“, a continuat firul acestor idei, insistând asupra rolului din trecut și a îndatoririlor viitoare ale presei în răspândirea în cercuri cât mai largi a ideilor ce-au stăpânit și mai stăpânesc și azi *„acest blagoslovit colț de pământ, unde Dumnezeu a binecuvântat legile și drepturile neamului nostru“*. Directorul *V. Bologa* vorbește în numele „Astreii“, arătând că acest vechiu așezământ de cultură al Românilor ardeleni, se datorește tot ideilor și chiar oamenilor, cari ne-au dat și pe 1848.

Au urmat apoi două discursuri ale reprezentanților tinerimei universitare (dela Cluj și Cernăuți), după cari un cleric al Blajului a rostit, cu vervă, un frumos capitol din discursul lui Bărnuțiu dela 1848.

Cuvântul dlui N. Iorga.

Programul oficial ajunsese astfel la capăt, fără ca mulțimea adunată în jurul pietrii sfințite să fi auzit cuvântul înflăcărat de apostol al evangheliei românismului integral, care este d. N. Iorga. Or, lucrul acesta nu se putea, și atunci, aclamat de întreagă asistența, dsa a primit în sfârșit să ne grăiască în calitate de președinte al „Ligei culturale“.

Mănecând din considerații asupra rolului însemnat, pe care l-a avut „Liga culturală“ în promovarea mărețului ideal preconizat de ceice *„prin încredere, bună înțelegere, iubire și curaj“* ne-au dat pilda atât de grăitoare a isprăvilor din 48, d. Iorga se plânge de soarta mașteră ce s'a hărăzit în țara tuturor îmbogățitorilor acestui așezământ cultural, care trebuie să trăiască din-

tr'un venit anual de 50,000 Lei. Trecând apoi la situația de astăzi a Blajului, a căror școli vor fi azi-măine degradate la rangul de școli particulare, grăește că soarta lor se aseamănă foarte bine cu aceea a „Ligei culturale“. Și nu aceasta a meritat *„sfântul și nobilul idealism, care s'a revărsat de aici peste întreg cuprinsul românismului!“* De aceea este absolut sigur, că stăruind asupra acestora, de rușinoasă nesocotire a unui centru cultural de importanța Blajului, nu vor mai dăruia nui multă vreme. În locul pieții prăvoase din fața catedralei istorice a Blajului, d. Iorga întinză — ca într'o viziune — o frumoasă grădina, având în mijloc statuile celor ce, în frunte cu episcopul Inochentie Micu, întinzând tricolorul renașterii noastre naționale peste toate văile românești, au binemeritat într'un chip atât de strălucit de recunoștința întregului neam *„Catedrala Blajului, a spus d. Iorga, trebuie să fie un loc de pelerinaj pentru întreaga suflarea românească și dacă biserica unită, reprezentată prin această catedrală, deschide un drum mai mult spre Români glorioasei noastre obârșii latine, binecuvântă drumul acesta“*. Evocând apoi, în cuvinte de-o rară duioșie, figurile dascălilor preoți din sărăciocioasele și austerele chilii ale mănăstirii basilicane, unde *„acești oameni de suflet, lipsiți de mângăierile unei soții și de zimbetul inviorator al copiilor“*, și-au cheltuit întreagă energia pentru binele și propășirea neamului, d. Iorga face în numele lor aspre muștrări generației de astăzi care nu știe să chivernisească, după cum a trebuit, *„moștenirea sărăciei și umilinței lor“*. Mai insistă apoi asupra drepturilor, pe cari le are țărâniea la o soartă mai bună și încheie invitând la un jurământ de-a lucra cu toți umăr la umăr, pentru înfăptuirea integrală a întreg programului — sfințit de binecuvântarea atâtor umbre mărețe și alui Dumnezeu însuși — dela 1848.

Iar ca o dovadă, că dsa înțelege să se jertfească el însuși, mai întâiu, de acest jurământ, promițând că după Timișoara din acest an, va aduce la anul (pe ziua de Constantin și Elena) *adunarea generală a „Ligei culturale“ aici la Blaj*.

S'a cântat apoi cu multă însuflețire *„Deșteaptă-te române“*, întonat de prof. Aron Papiu.

□ □ Folta „Unirii“ □ □

In Panteonul Blajului.

Cuvânt rostit în 15 Maiu 1925 la mormintele fruntașilor din 1848, aflători în cimitirul bisericii parohiale din Blaj de Dr. CORIOLAN SUCIU, profesor.

Oprește-te drumetule — Siste viator —, glăsuște inscripția de pe unele din aceste morminte, în mijlocul cărora ne aflăm. — Oprește-te pentru câteva momente, în această măreață zi de praznic național; pleacă urechea ta și ascultă șoaptele cari se ridică din acest mic Panteon al Blajului și al neamului.

Zăboviți un moment voi tinere generații ale României mari și descifrați slovele de pe aceste cruci și monumente.

Stați o clipită de vorbă cu venerabilul prepozit și vicar general *Simeon Crainic* și cu notariul consistorial, canonicul de mai târziu *Stefan Manji*, cari au iscălit în numele Consistorului din Blaj, acel protest energic și demn din 15 Februarie 1842 împotriva limbii maghiare; priviți la mormântul prepozitului *Basilii Rațiu*, care nici în ziua de azi nu-și poate vedea încă realizată dorința exprimată în una din mărețele zile ale adunării din Maiu 1848, de „a se ridica un monument demn de națiunea românească întru eternă memorie a acestor zile glorioase“; treceți printre mormintele atâtor fruntași ai bisericii române unite și vă opriți în fața acestor trei marmore, sub

cari își dorm somnul de veci trei eroi, cari au muncit pe căi feliurite pentru izbăvirea unui popor iobăgit de veacuri; unul prin rugile înălțate la altarul Domnului, al doilea prin peana lui măiastră și al treilea prin sabia lui fulgerătoare.

Sub crucea de marmoră roșie din dreapta, roșie ca și flacăra credinții care l-a însuflețit toată viața, odihnește în Domnul acela care o viață n'treagă a fost părintele săracilor, a cărui crez a fost lăpădarea de sine și lupta pentru interesele neamului, primul mitropolit al Românilor uniți: *Alexandru Șterca Șuluțiu*.

Asupra mormântului, la căpătâiul căreia străjuește această cruce de marmoră albă din stânga, plancază sufletul mare al părintelui filologiei române — marele: *Timoteiu Cipariu*, care în vijeliosul an 1848, lăsând la o parte cărțile sale iubite — în cari insurgenții unguri aveau să facă atâta prăpăd și jaf — și deslipindu-se de preocupările sale științifice, a trecut ca membru al comitetului național la Sibiu, de unde cu alți doi prietini de muncă și de suferință, cu Bărnuțiu și cu Laurian, aveau să ducă aproape singuri, tot greul organizării și îndrumării energiilor deslănțuite ale unui neam care-și scutura jugul.

Iar între acest mucenic al științei din stânga și între apostolul credinței din dreapta, străjuește nelnfricatul prefect de legiune din 1848, purtătorul sabiei eliberatoare și războaiătoare: tribunul *Axente Sever*.

Ei se simt bine lângă olaltă, se simt legați frățeste prin jertfa fără prihană adusă pe altarul neamului și prin idealul comun care îi însuflețit.

Generația din 1848 a fost o generație mare, cu suflet eroic. Ei au fost străbătuți de o parte, de marile principii ale umanității: libertate, pace, frățietate; iar de altă parte de justul postulat al naționalității: unirea într'una singură țară a celor de un neam.

Sufletul tineresc alui Axente, la vârsta lui de 27 de ani, se reîntorcea dela frații din Țara românească cu ideea fixă a reînființării *Daco României*, în înfăptuirea integrală a crezului a crezut el și toți tovarășii săi, cu o îndărătnicie, care ar fi putut fi învidiată și de generația de azi, nu numai în preajma războiului mondial, ci chiar și în decursul aceluia pentru întregirea neamului.

La aceste morminte să alergați, mai ales voi iubiți elevi ai României mari, cu sufletul însetat de idealism și de dragoste de neam!

Mormintele acestea reci purtarea vor grai. Voiți exemplu de *muncă fără preget* pentru folosul și înaintarea acestui neam, cărui după atâtea veacuri de nedreptăți și umilințe i-s'a făcut dreptate, inspirați-vă dela mormântul lui Cipariu, în chilioara căruia lampa, ca un simbol, nu se stingea niciodată.

Voiți pildă de înflăcărată *dragoste de neam*, priviți inscripția de pe dosul acestor cruci de marmoră roșie, unde zelosul arhier

O scenă emoționantă.

Accentele puternice ale imnului nostru național vibrau încă în sufletele tuturor, când pe tribuna atâtor oratori ai zilei se urcă, sprijinit de alții, moșneagul de peste 90 ani *Ioan Aldea* din Veza, unul din pușinii cari au fost martori ai vremilor, a căror amintire o prăsniam. Câteva cuvinte spuse de acest bătrân venerabil în graiul său potolit, care nu putea fi auzit decât de cei din nemijlocita apropiere, ating așa de mult pe d. Iorga, încât urcă de nou la tribună, spune cănsul pentru întreagă asistența gândul moșneagului, pe care îl sărută apoi »ca pe un tată«, în aplauzele mulțimei de țărani, în ai căror ochi răsar lacrimi de bucurie.

La mormintele tribunilor.

Toată lumea a trecut apoi în cimitirul bisericii parohiale, unde în fața mormintelor frumos împodobite ale mitropolitului Șuluț, alui Cipariu și alui Axente Sever, profesorul *Dr. Coriolan Suciu* a rostit un frumos panegiric, pe care-l dăm în întregime la „Foița“ acestui număr.

O mândră horă s'a încins pe urmă în piața lui Ivochentie Clain, pecetluind parcă pentru veșnicia legământul făcut pe »Câmpia libertății«.

Banchetul dela mitropolie.

La orele 13 I. Preasfinția Sa mitropolitul străns la masa sa ospitalieră pe toți fruntașii naționali la serbări, pe cari spațioasa sală consistențială a putut să-i încapă. Din multele toasturi pronunțate cu acest prilej, relevăm înainte de toate pe acela al *păr. mitropolit*, care a închinat pentru M. Sa Regele, făuritorul unității noastre naționale. Dl. ministru *Duca*, ridicând paharul în cinstea mitropolitului, a ținut să sublinieze și să astădă rolul cultural și național al bisericii Blajului, pe care într'un chip atât de frumos și atât de măgulitor să-l ducă mai departe. Mai amintim minutul discurs al dlui *Iorga*, care reinviind legăturile sale cu Blajul lui I. M. Moldovan și alui *A. Ștefănescu*, în cari continuă să vadă pe adevărații dascăli ai simțirii sale românești, a știut să fascineze dreptul întreagă asistența. Nemulțumit de mișcările pornite cu gând de exterminare împotriva bisericii noastre, dsa a spus de nou, că poporul românesc are »vigoare necesară pentru a umple două — ori chiar și mai multe — forme religioase, știind să toarne în potirul ambelor: vișnișfânt al românismului«. Dl. ministru *Moșoiu*,

cu figură de patriarh, a lăsat să se auză deviza vieții sale: „Numai moartea mă desparte de națiune!“

Voiți în sfârșit un model de eroism, un exemplu de intransigență și dârzoenie în lupta ardentă pentru interesele superioare ale neamului; luați un simbol al acelei străvechi „Virtus romana rediviva“; luați exemplul dela tinărul martir al legiunii dela Blaj — Axente Sever, care nu numai în anul scuturării lanțurilor, ci și mai târziu, n'a încetat de-a crede în înfăptuirea idealului național — dovadă proiectul prezentat lui *Cuza-Vodă*, pentru cucerirea Ardealului.

Inspirați-vă dela ei și nu uitați a sta de vorbă cu spiritele lor mari, pentruca atunci când neamul ar cere dela voi și dela noi toți, să știți urma exemplul dat de ei în 1848.

Iar voi suflete mari adormite în Domnul, căror ideal noi urmașii voștri l-am văzut înălțându-se sub ochii noștri, bucurați-vă și din sferile senine de dincolo de mormânt de bucuria noastră a tuturor, pentru realizarea căreia și voi ați pus puternice pietri la temelie.

Durmiți în pace! — Urmașii vor ști să vă aminteze amintirea în veci de veci.

amintindu-și de timpul, când a fost comandantul trupelor românești din Ardeal, spune că nicăiri pe pământul acesta o unitate militară n'a fost mai bine primită decât aici la Blaj. Drept recunoștință promite solemn, că pe lângă alte înlesniri ce va face Blajului, se va îngriji ca pe »Câmpul libertății« să se ridice, în timpul cel mai scurt, un monument vrednic de amintirea marilor evenimente, cari s'au petrecut acolo.

Afară de acestea, s'au mai spus încă multe alte vorbe frumoase la adresa Blajului și a bisericii sale, din partea domnilor *Stelian Popescu*, deputatul *Iamandi*, deputatul *Pelivan*, profesorul italian *Sera*, *Iberiu Vornic* și alții, asupra cărora nu mai putem însă insista, fiindcă culegătorul ne cere urgent manuscrisul.

Producțiile de gimnastică.

Pe la orele 4 după masă s'au început producțiile de gimnastică și jocuri naționale ale diferitelor școli, cari cu toată căldura dogoritoare au știut înălțați atențiunea statornică a publicului până în târziile ceasuri de seara, când părintele mitropolit — de față și el până în capăt —, a mulțumit tuturor pentru frumoasele prestații, anunțând că premiul întâiu (cupa ministerului de instrucție), avut anul trecut de liceul de băieți din Blaj, trece acum la liceul »*Coriolan Brediceanu*« din Lugoj, iar premiul al doilea (steagul Blajului) îl are liceul »*Titu Maiorescu din Aiud*«.

A urmat apoi premiarea celor mai bune eleve dela liceul de fete din Blaj (*Eugenia Todica VII*), din Sibiu *Teodora Popescu VIII*) și dela școala normală din Cluj (*Maria Cionea VII*) cu cununa de lauri, iar elevul *Ioan Chinezu VIII*, ca cel mai bun elev dela liceul din Blaj, cu scutul de argint — dăruite, întru pomenirea părinților săi, de inimosul medic local d. *Dr. Eugen Solomon*.

Concertul.

Prelungindu-se producțiile de gimnastică până aproape la orele 8, concertul festiv s'a putut începe abia pe la orele 9 și jumătate. Afară de opereta-ferie a dd. *Lupeanu-Oancea*: »*Fetița orfană*«, dirijată de prof. *Octavian Pop*, care a reușit tot așa de bine ca și în rândul trecut, când ne-am ocupat de ea mai pe larg, s'a mai dat acum și piesa de cor mixt cu soli »*Inșiră-te Mărgărite*«, de *Alexandri-Domide*, care sub abila conducere a dlui prof. *Heinz Heltmann* încă a avut o reușită din cele mai bune. Acelaș d. profesor a condus și alte două puncte mai mărunte ale concertului, care fiind dat în fața unei case literalmente tixite, va duce până departe și faima prestațiilor muzicale ale Blajului nostru.

BISERICESTI

Din Roma se anunță, că în locul vacant de *delegat apostolic la Constantinopol*, sf. Părinte a numit pe *Mgr. Botta*, un bun cunosător al stărilor din Turcia.

După beatificările făcute de curând de sf. Părinte al Romei, a urmat la 3 Maiu *beatificarea solemnă a lui Iosif Cavasso* (1811—1860), un smerit preot din Turino, coetan și prietin cu fericitul *Cottolengo* și cu *Don Bosco*, cu cari a muncit împreună, într'un chip cu adevărat eroic, pentru mântuirea sufletelor nemuritoare.

Noua lege a repausului duminical, acceptată de Senat săptămâna trecută și care în momentul când se vor citi aceste șire, va avea probabil și votul Camerei, a fixat următoarele *sărbători legale*: Anul nou (1 Ianuarie), Botezul Domnului (6 Ianuarie), Bunăvestirea (25 Martie), Sf. Gheorghe (23 Aprilie), Ziua primă

și a doua de Paști, 10 Maiu, Înălțarea Domnului, sf. Petru și Pavel (29 Iunie), Adormirea Maicii Domnului (15 August), Înălțarea sf. Cruci (14 Septemvrie), prima și a doua zi de Crăciun.

Pentru a reface *situația tristă a mânăstirilor ortodoxe din țară*, asociația monahilor a înaintat de curând un memoriu corporilor legiuitoare, în care cer ca conducerea mânăstirilor să nu se mai facă pe viitor din partea chiriarchilor respectivi, ci să se centralizeze această putere de îndrumare și conducere într'o singură mână, creindu-se un fel de episcopat călugăresc, după modelul celui militar. Iar dacă aceasta ar fi prea costisitor, conducerea unitară a mânăstirilor să o ia chiar patriarhul țării.

Idea este din cele mai bune, dar nu înțelegem că atunci, când mânăstiri și călugări, cari în definitiv trăiesc după aceeași regulă monastică, vreau să fie conduși în mod unitar, pentruce nu se gândesc la organizațiile similare ale bisericii apusene, cari numai de aceea nu se pot plânge, că n'ar avea conducere unitară.

Miercurea trecută s'a întrunit pentru ultima dată Consistorul superior bisericesc, desființat prin noua lege de organizare a bisericii ortodoxe, iar Joi, a doua zi, s'a deschis *sesiunea de vară a sf. Sinod*, în care se va discuta un proiect al ministrului cultelor referitor la reforma seminarială și se va fixa între altele, și programul investiturii noului patriarh român.

Știri mărunte.

Personale. 1. *Preasfinția Sa păr. mitropolit VASILE* va pleca *Marția viitoare la Roma* pentru a conduce — împreună cu toți arhierii bisericii noastre — *marele pelerinaj național, care pleacă în aceea zi dela Timișoara. Va lipsi deci din Blaj până în primele zile ale lui Iunie.*

— P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe *păr. Iuliu Trușla* din Ciucea de adm. protopopesc al Morlăcii, pe *păr. Dionisiu Fărcașan* din Lita română de adm. protopopesc al Indolului, pe *păr. George Rusu* de paroh la Huedin, iar pe *păr. Romul Ramonșan* de paroh la Molosig.

— P. Ven. Ordinariat de Oradea-mare a numit pe *păr. Alexandru Gera* de paroh-protopop la Carăii-mari și de vicar foraneu al părșilor sătmărene, iar pe *păr. Iuliu Pop* de paroh la Georușă.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu terminul de 31 Maiu, concurs la parohia *Pir* (prot. Sărăuad).

— P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc publică, cu terminul de 15 Iunie, concurs la parohia a doua (nou înființată) din *Târgu-Murăș*, precum și la parohiile *Bercea* (prot. Almaș), *Frâna* și *Proștea-mică* (prot. Mediaș) *Sântămăria* (prot. Biia) și *Ciurila* (prot. Turda).

Cursurile dela Vălenii de munte. Universitatea populară din Vălenii de munte de sub conducerea d-lui prof. *N. Iorga* va funcționa anul acesta dela 15 Iulie până la 15 August. Un însemnat număr de profesori din țară și din străinătate va ține prelegeri. Programul cursurilor va apărea la sfârșitul acestei luni. Inscriserile se primesc de pe acum la Liga Culturală, str. Banu Mărăciune Nr. 1. București.

Un jubileu artistic. Cu o căldură sinceră și nefățără, lipsită de orice notă teatrală, s'a serbat de curând, la Cluj, jubileul de 25 ani petrecuți în teatrul românesc de d. *Zaharia Bârsan*, actualul director al Teatrului național

din capitala Ardealului său. A fost o manifestare unanimă de puternică simpatie, nu atât față de actorul desăvârșit care a creat adevărate tipuri menite să rămână, cât mai mult față de înțelegerea și dragostea, cu care d. Bârsan a știut să se pună în serviciul, odinioară atât de puțin rentabil, al acestui apostolat cultural și național. Ca un semn de adâncă recunoștință pentru realizările sale artistice și literare, orașul Cluj i-a dăruit din acest prilej o casă pe malul Someșului.

Locale. Duminica viitoare, a Orbului, va predica în catedrală Msgr. Ștefan Roșianu, profesor la Academia teologică.

— Deodată cu frumoasa mișcare pentru iluminatul cu electricitate, care — după acordul societății »Electrice« cu comuna Blaj — a ajuns acum definitiv în stadiul realizării, se depun cele mai laudabile nizuințe și pentru refacerea pavagiului, merit a asigura cetățenilor noștri condiții de existență mai... scutite de pulberea nisipoaselor noastre drumuri de comunicație. Lucrările începute s'au oprit acum — afirmative mai mult în vederea serbărilor de 3/15 Maiu —, dar sunt cele mai bune nădejdi, că prezența la serbări a dlui general Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, va face cu suma de o nouă 100.000 Lei afectată din partea ministerului său în acest scop, va fi considerabil sporită, pentruca începutul atât de promițător să poată fi dus la sfârșitul dorit.

— Ziua de 10 Maiu s'a serbat la noi și anul acesta cu fastul și însuflețirea obișnuită. Incepută în catedrală, unde la sfârșitul liturghiei solemne s'a cântat doxologia cea mare, serbarea s'a urmat în sala de gimnastică a liceului de băieți, unde s'au cântat și declamat piese potrivite cu caracterul zilei. Cuvântul festiv l-a spus păr. Nicolae Popp, profesor la școala normală, reliefând cu multă pricepere și într'un chip deosebit de plastic ideile conducătoare din istoria neamului nostru.

Intrunire colegială. Absolvenții liceului din Beiuș, seria 1900, vor face întrunirea colegială de 25 ani în 3 Iunie curent. — Colegii sunt rugați să-și trimită adresele profesorului A. Maghiar în Beiuș.

Cărți & Reviste.

I. A. BASSARABECU: *Vulturii*. Schițe și nuvele. Ediția II („Cartea românească“). București. 1925. Prețul 40 Lei.

Cele aproape 30 bucăți ale acestui volum sunt străbătute în întregime de idealismul curat și înălțător o notă fundamentală a scrisului dlui Bassarabescu, care este și un mare prieten al Blajului nostru. Le recomandăm deci cu toată căldura, știind că facem un bine.

DR. CORIOLAN SUCIU: *Cum a fost pregătit 3/15 Maiu 1848?* Blaj, 1925. Prețul?

Autorul, un harnic profesor de istorie al școlilor din Blaj, ne dă în această broșură, întemeiat în parte pe noi documente scoase din arhiva mitropoliei noastre, o iconă clară și obiectivă a frământărilor naționale, cari au dus la istorica adunare de pe „Câmpia libertății“. Într'o vreme, când mai mult pentru motive puțin onorabile de ordin confesional, decât pe temeiul de documente, se încearcă în timpul din urmă o diminuare a rolului pe care l-a avut Blajul nostru în pregătirea marilor mișcări de atunci, lucrarea aceasta a dlui Suciuc este din cele mai bine venite.

LIVIU REBREANU: *Adam și Eva*. Roman. Editura „Cartea românească“. București 1925. Prețul Lei 80.

După câteva romane luate din viața și zbuicimările neamului său, cari au făcut din acest scriitor o mare nădejde pe acest teren încă atât de sărac, d. Rebreanu trece în această operă peste cadrele de până acum, atingând într'o formă destul de neobișnuită — aceea a istoriei alor 7 perechi de oameni luate din epoci distanțiate cu sute și mii de ani — problema general omenească a vieții de dincolo de moarte și a legăturilor ce are cu diferitele ei întrupări din cursul timpurilor. Est o interesantă apologie a metempsihoziei, care dacă răstoarnă fundamental teoriile materialiste ale

zilei de ieri, nu acopere, în schimb, nici pe departe concepția creștină despre viața sufletului omenesc. Autorul și-a dat, se vede, deplin seama de acest lucru și de aceea a pus în fruntea cărții sale următoarele cuvinte lămuritoare ale filosofului Kant: „Man muss nicht alles glauben, was die Leute sagen; man muss aber auch nicht glauben, dass sie es ganz ohne Grund sagen“.

IOAN GEORGESCU: *Un martir al datoriei către țară: Episcopul Demetriu Radu*. (Extras din „Analele Dobrogei“ An. V). Cernăuți 1925. Prețul 15 Lei.

Sunt însemnări deosebit de interesante, scrise cu simpatie și căldură despre regretatul nostru episcop dela Oradea-mare, a cărui memorie este încă atât de vie în amintirea tuturor. „Scrise în grabă — cum spune autorul —, sub impresiunea durerosului moment al morții sale atât de „sguduitoare“ din 1920, ele n'au, evident, pretenția unei biografii, ne dau însă o întreagă serie de elemente prețioase pentru viitoarea istorie a vieții acestui episcop atât de bine meritat de biserica sa.

CAPITAN AUREL I. GHEORGHIU: *Priveliști din Bucovina pitorească*, vol. I. (Lucrare premiată de „Cartea Românească“). București 1925. Prețul Lei 60.

Infrățind amintirile trecutului cu descrierile pitorești ale prezentului, acest întâiu volum — împodobit cu multe și foarte potrivite ilustrații — al dlui Gheorghiu, poate servi ca o călăuză din cele mai plăcute tuturor cari vreau să cunoască mai deaproape „vesela grădină“, care este „mândra Bucovină“.

„ECHOS d'ORIENT“. Revistă trimestrială. An. 28 Nr. 137 (Ianuarie-Martie). Paris. Prețul 4 franci francezi.

Cu studii la nivelul obișnuitelor cercetări științifice din Apus și cu bogate informații referitoare la întreaga viața bisericilor răsăritene de toate nuanțele, revista aceasta continuă a fi cel mai de seamă izvor de informație a Orientului bisericesc.

PENINSULA BALCANICĂ. An. III Nr. 2 (Iunie). Revista lunară. București. Abonamentul 150 Lei pe an.

Intemeiată pentru apărarea intereselor românești din Balcani, revista aceasta lucrează de fapt foarte frumos pentru răspândirea cunoștințelor referitoare la la acești Români, dând, număr de număr, tot ce poate să intereseze în această direcție.

Telefonul „Unirii“.

S. Cluj. Știrea despre promovarea dlui Ioan Pintea de doctor în drepturi ne-a făcut și nouă bucurie, fiindcă socotim a fi în folosul bisericii, ca între preoții ei să se găsească și oameni cunoscători ai legilor civile.

P. București. Cunoșteam și noi foarte bine »nostimada« cu inspectorul care venise să ne inspecteze liceele în săptămâna luminată, socotind că și școlile noastre țin atunci lecții, alături de celelalte »școli minoritare«. Credeam însă că e mai bine să nu se mai cunoască de lumea mare și această dovadă de tembelism și incapacitate de stăpânește anumite cercuri dela conducerea învățământului. Acum, că »Cuvântul« a desvelit faptul, nu mai avem nici noi rezervele ce ne-am impus și confirmând întâmplarea pe deantregul, Vă autorizăm să faceți tot ce veți găsi de bine, pentru ca atari rușini să nu se mai poată întâmpla.

M. Sibiu. Toată știrea, cu trecerea la ortodoxie alor 200,000 familii (!) de polonezi (!!) catolici, este un mare humbug, și »frații« dela DVoastră, cari se bucură atât de mult de această »știre senzatională« dorind, ca »cei mulți să urmeze înainte«, ar trebui să se gândească întâiu la marele antagonism național ce este între Polonezii catolici și între Rutenii ortodocși.

B. Cristolț. Biblia se poate avea și dela episcopia unță din Oradea mare și dela librăria »seminarială« din Blaj. Nu este deci nici o greșală în anunțurile pe cari le-am făcut. Dacă apoi executarea comenzilor se face aici, ori dincolo, cu întârziere, aceasta, evident, nu atarnă de anunțul pe care l-am dat noi.

Dr. F. Arad. Am primit 200 Lei. Cu 165 Lei s'a plătit restanța de abonament pe 1923 și 1924, iar 35 Lei au trecut în abonamentul anului curent.

Of. parohial. Hemorodul de mijloc. Cu suma trimisă s'a aranjat abonamentul până la finea anului 1924.

Dr. L. Canton-Ohio (America). Achitat până la finea anului 1924.

Parohia gr.-catolică română. Petroșeni.

Nr. 40—925.

CONCURS.

Parohia greco-catolică română din orașul Petroșeni — jud. Hunedoara — publică concurs la

Postul de cantor

Cererile sunt a se înainta la adresa oficiului parohial până la 31 Maiu a Reflectanții vor anexa la cerere și un testat de serviciu eliberat de oficiul parohial respectiv.

Condițiile de angajare avantajoase
Petroșeni, la 26 Aprilie 1925.

(45) 3—3

Oficiul parohial

A apărut

Noul Testament

al Domnului Nostru Isus Hristos

scos pe înțelesul tuturor

de canonicul

Dr. Ioan Bălan

806 pagini — cartonat

=: Lei 50 + 5 porto recomandat =:

Se află de vânzare la

Librăria Sem. teologic — Blaj.

Buzdughină & Hoz

Intreprindere românească

SIBIIU

TURNĂTORIE DE FONTĂ ȘI METAL

ATELIER MEHANC

MAȘINI DE TREERAT

MORI, MOTOARE, CAZANE.

TURNĂTORIE DE CLO

POTE din cel mai bun m

terial, cu garantarea cuv

nită și prețurile cele m

solide.

(33) 5—?

CUMPĂRAM aramă veche, în

orice cantitate, precum și tuci

vechi de mașini.

PANTOFARIE ROMANEASCA

A V I Z.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatei mele clientele și on. public, că mi-am strămutat atelierul meu de pantofărie din str. Regina Maria în piața Inocențiu M. Clain (casele capitulare).

Mă rog să fiu sprijinit și pe mai departe cu comande, asigurând un serviciu prompt și prețuri moderate.

Pantofăria

NICOLAE BARNA

(49) 1—2

RECLAMA

=: este sufletul comerțului =: